

N:o 24.

Ank. till Riksd. Kansli d. 17 Febr. 1869, kl. 11 f. m.

Utlåtande, i anledning af väckt motion, angående utgörande antingen in natura eller efter markegångspris af den spannmål, som blifvit anslagen till de svagare rotarne vid Westmanlands regemente.

(I. A.)

Enligt Kongl. Instruktionen för Roterings-kommissionerna den 4 Januari 1683, § 6, Kongl. Brevet till Statskontoret den 3 Juli 1684 och General-indelningsverket för Westmanlands regemente den 18 April 1698 hafva soldatrotarne vid nämnda regemente, med undantag af Öfverstelöjtnantens eller numera Folkare kompani och 118 rotar af Bergs kompani, hvilka njuta lika indelning och afföning som Dalregementet, fått sig tillagda en tunna kronotiondespannmål hvardera till understöd i knekthället; men vederbörande rotar skulle, såsom orden uti ofvan åberopade Kongl. Bref af den 3 Juli 1684 lyda, »sådant dock icke nu strax utan framdeles på Vår (Kongl. Maj:ts) egen speciale befalning och när Wi sådant behaga, åtniuta: Och efter så stor påst spannmål icke lærer vara att tilgå som härtill erfordras, så kunne I (Statskontoret) i stället så mycket af mantals- och boskapspenningarne till 3 Daler Silfvermynt tunnan beräknat i samma län detta Regimentet anslå.» På grund häraf har detta understöd, kalladt knekttetunna, utgått för 932 soldatrotar med 3 Daler silfvermynt för roten, belöpande sig efter 6 Daler för riksdalern till 466 R:dr Banko årligen, eller i Riksmünt 699 R:dr, hvilket belopp efter år 1757 ingått till regementets så kallade knektelegomedelskassa,

Bih. till Riksd. Prot. 1869. 4 Saml. 1 Afd. 10 Häft.

hvaraf alla kostnader för rekrytering vid inträffande vakanser består; och egde denna kassa vid 1860 års slut en behållning af 302,502 R:dr 70 öre, som sedermera tillväxt så, att den för närvarande lär uppgå till omkring 400,000 R:dr.

Nu har Herr Friherre *David von Schulzenheim* uti en inom Riksdagens Andra Kammare väckt och till Stats-Utskottet remitterad motion (N:o 125) föreslagit, att, intill dess en ny arméorganisation varder antagen och satt i verket, den till hvar och en af ofvannämnda 932 rotar anslagna en tunna spanmål må af kronotionden antingen in natura eller efter markegångspris utgå, i stället för berörda belopp af endast 75 öre för tunnan.

Denna fråga är icke ny, utan har tillföre vid flera tillfällen varit föremål för så väl Kongl. Maj:ts som Representationens pröfning. Att här fullständigt redogöra för hvad dervid förekommit, skulle leda till för stor vidlyftighet. Utskottet anser sig endast böra omförmåla, hurusom, i anledning af vederbörande rotehållares underdåniga anhållan om utbekommande af ifrågavarande spanmål in natura, emot det att den från Statsverket nu utgående lösen 699 R:dr af rotehållarne till knektelegomedelskassan inbetalades, Kongl. Maj:t, uti nådigt Bref den 2 Oktober 1850 bland annat förklarar, att, enär de så kallade knektetunnorna blifvit beviljade med det förbehåll att, i anseende till då förevarande brist på Kronan behållen tiondespanmål, detta bidrag icke finge utgå in natura utan på Kongl. Maj:ts egen speciela befallning och när Kongl. Maj:t sådant behagade, egde rotehållarne icke laglig rätt att för ifrågavarande knektetunnor, hvilka varit beräknade att till rotehållarne utgå endast med 3 daler silfvermynt för tunnan, undfå spanmål in natura eller ersättning därför enligt markegång eller på annat sätt, än som allt sedan indelningens fastställande egt rum; såsom följd hvaraf och då härtill komme, att ofvan omförmålda 932 soldatrotar, genom de från regementets knektelegomedelskassa utgående bidrag i penningar till soldatens lega och beklädnad, redan njöto en väsendtlig lindring i knektehålllets utgörande framför öfriga roteringsskyldige så väl vid samma regemente, som vid indelta arméen i allmänhet, Kongl. Maj:t icke kunnat å den underdåniga ansökningen fästa afseende. Sedermera förnyad underdånig ansökning i ämnet har icke heller vunnit nådigt afseende bland annat af det skäl, att ytterligare lindring blifvit rotehållarne beredd genom stadgandet i 1:sta punkten af Kongl. Kungörelsen den 23 Mars 1858, enligt hvilket det hittills utgående årliga penningebidrag till soldatbeklädnadens underhåll från och med nyssnämnda år upphört och i stället af Statsverket öfvertagits.

Dessa skäl synas Utskottet fortfarande ega full giltighet. Då Kongl. Maj:t nu föreslagit Riksdagen, att Kronan må öfvertaga rekryteringskyldigheten och i sammanhang dermed ifrågakommande utgifter för städja och lega samt att de för sådant ändamål bildade kassor, i den mån de vid skeende utredning befinnas vara uppkomna af statsmedel, varda till Statsverket indragna, synes dessutom tidpunkten icke vara lämplig för den af motionären ifrågasatta åtgärd, som endast skulle afse tiden till dess en ny arméorganisation må blifva antagen och satt i verket, men ändock innefatta rubbning af förhållanden, som i nära två sekler egt bestånd.

På grund häraf hemställer Utskottet,
att motionärens framställning icke må till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 16 Februari 1869.

På Utskottets vägnar:

ARV. FR:SON POSSE.